

יבמות (סב :)

בבקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ירך כי אינך יודע אי זה יבשר הזה או זה ואם שניהם כאחד טובים ר"ע אומר למד תורה בילדותו ילמוד תורה בזקנותו היו לו תלמידים בילדותו יהיו לו תלמידים בזקנותו שנאמר בבקר זרע את זרעך וגו' אמרו שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת עד אנטיפרס וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה והיה העולם שמם עד שבא ר"ע אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם ר"מ ור' יהודה ור' יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע והם הם העמידו תורה אותה שעה תנא כולם מתו מפסח ועד עצרת אמר רב חמא בר אבא ואיתימא ר' חייא בר אבין כולם מתו מיתה רעה מאי היא א"ר נחמן אסכרה: _

בתובות (סג .)

... כי אתא, אייתי בהדיה עשרין וארבעה אלפי תלמידי ...

קהלת רבה (פרשה יא)

א [ו] בבקר זרע את זרעך ... ורבי עקיבא אומר שנים עשר אלפים תלמידים היו לי מגבת ועד אנטיפרס וכולן מתו בחיי בין פסח לעצרת ובסוף העמידו לי שבעה ואלו הן, רבי יהודה ורבי נחמיה ורבי מאיר ורבי יוסי ורבי שמעון בן יוחאי ורבי אליעזר בנו של ריה"ג ורבי יוחנן הסנדלר, אמר להם הראשונים לא מתו אלא מפני שהיתה עיניהם צרה בתורה זה לזה אתם לא תהיו כן מיד עמדו ומלאו כל ארץ ישראל תורה, ר' נתן [ג"א כהן] פתר קרייא באשה אם לקחת אשה בנערותך לקח בזקנותך למה אינך יודע איזה בנין מתקיימין לך אם של נערותך אם של זקנותך אם שניהם כאחד טובים.

גדרים (לח .)

אמר רבי יוסי בר' חנינא: לא ניתנה תורה אלא למשה ולזרעו, שנאמר: (שמות לד) כתב לך פסל לך, מה פסולתן שלך אף כתבן שלך, משה נהג בה טובת עין ונתנה לישראל, ועליו הכתוב אומר: (משלי כב) טוב עין הוא יבורך וגו' ...

אבות (פרק ו)

שנו חכמים בלשון המשנה ברוך שבחר בהם ובמשנתם: רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה ולא עוד אלא שכל העולם כלו כדי הוא לו נקרא ריע אהוב אהב את המקום אהב את הבריות משמח את המקום משמח את הבריות ומלבשתו ענוה ויראה ומכשרתו להיות צדיק וחסיד וישר ונאמן ומרחקתו מן החמא ומקרבתו לידי זכות ונהנין ממנה עצה ותושיה בינה וגבורה שנאמר לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה ונתנת לו מלכות וממשלה וחקור דין ומגלין לו רזי תורה ונעשה כמעין המתגבר וכנהר שאינו פוסק והוי צנוע וארך רוח ומוחל על עלבונו ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים

אמר רבי יהושע בן לוי בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרות ואומרת אוי להם לבריות מעלבוניה של תורה שכל מי שאינו עוסק בתורה נקרא נוף שנאמר נום זהב באף חזיר אשה יפה וסרת מעם ואומר והלוחות מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלוחות אל תקרא חרות אלא חירות שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה וכל מי שעוסק בתורה תדיר הרי זה מתעלה שנאמר (במדבר כ"א י"ט) וממתנה נחליאל ומנחליאל כמות: הלומד מחבירו פרק אחד או הלכה אחת או פסוק אחד או דבור אחד אפילו אות אחת צריך לנהוג בו כבוד ... ואין כבוד אלא תורה שנאמר (משלי ג' ל"ה) כבוד חכמים ינחלו ...

נדרים (נה. -):

מאי דכתיב: (במדבר כא) ומדבר מתנה וממתנה נחליאל ומנחליאל במות? א"ל: כיון שעושה אדם את עצמו כמדבר שהוא מופקר לכל - תורה ניתנה לו במתנה, שנאמר: ומדבר מתנה, וכיון שניתנה לו במתנה נחלו אל, שנאמר: וממתנה נחליאל, וכיון שנחלו אל עולה לגדולה, שנאמר: ומנחליאל במות, ואם הגביה עצמו - הקב"ה משפילו, שנאמר: ומבמות הגיא, ולא עוד, אלא ששוקען אותו בקרקע, שנאמר: ונשקפה על פני הישימון, ואם חזר בו - הקב"ה מגביהו, שנאמר: (ישעיהו מ) כל גיא יגשא:

ברכות (יז.)

ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם. לעושים לא נאמר אלא לעושיהם - לעושים לשמה, ולא לעושים שלא לשמה. וכל העושה שלא לשמה נוח לו שלא נברא:

תוספות (שס)

העושה שלא לשמה נוח לו שלא נברא - וא"ת האמר רב יהודה אמר רב פרק מקום שנהגו (ד' נ:): לעולם יעסוק אדם בתורה וצמלות אפי' שלא לשמה שמתוך שלא לשמה צא לשמה וי"ל דהכא מיירי שאינו לומד חלף לקנתר חזיריו והתם מיירי שלומד ע"מ שיכבדוהו.

ספר יראים (סימן רנח)

ושננתם. כבר פירשתי במצות ללמוד ובמצות ללמד את בנך תורה ומצות [סי' רכ"ה] ומשננתם למדנו גם שמצוה על האדם ללמד עצמו. כדתניא בקדושין פ"א [ל' א'] ושננתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפיוך שאם ישאלך אדם לא תגמגם ותאמר אלא אמור לו מיד שנאמר אמור לחכמה אחותי את.

קדושין (ל.)

אמר ריב"ל: כל המלמד את בן בנו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו קבלה מהר סיני, שנאמר: והודעתם לבניך ולבני בניך, וסמך ליה: יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב.

מאירי (שס)

וקבלה ציד הגאוניס שציוס ל"ג צעומר פסקה המיתה ונוהגים מתוך כך שלא להתענות צו וכן נוהגים מתוך כך שלא לישא אשה מפסח עד אותו זמן:

טור אורח חיים (סימן תצג)

נוהגין בכל המקומות שלא לישא אשה בין פסח לעצרת והטעם שלא להרבות בשמחה שבאותו זמן מתו תלמידי ר"ע וכתב הר"י גיאת דוקא נישואין שהוא עיקר שמחה אבל לארס ולקדש שפיר דמי ונישואין נמי מי שקפץ וכנס אין עונשין אותו אבל אם בא לעשות בתחלה אין מורין לו לעשות כך וכזה הורו הגאונים ויש מקומות שנהגו שלא להסתפר ויש מסתפרי מ"ג בעומר ואילך שאומרים שאז פסקו מלמות:

שולחן ערוך אורח חיים (סימן תצג)

(א) נוהגים שלא לישא אשה בין פסח לעצרת עד ל"ג לעומר, מפני שבאותו זמן מתו תלמידי רבי עקיבא; אבל לארס ולקדש, שפיר דמי, ונישואין נמי, מי שקפץ וכנס אין עונשין אותו. הגה: מיהו מ"ג בעומר ואילך הכל שרי (אבודרהם ב"י ומנהגים). (ב) נוהגים שלא להסתפר עד ל"ג לעומר, שאומרים שאז פסקו מלמות...

רמב"ן ויקרא פרק כג

...והימים הספורים בינתיים כחולו של מועד בין הראשון והשמיני בחג, והוא יום מתן תורה שהראם בו את אשו הגדולה ודבריו שמעו מתוך האש. ולכך יקראו רבותינו ז"ל בכל מקום חג השבועות עצרת, כי הוא כיום שמיני של חג שקראו הכתוב כן..